

„Učitelky nemohou při zápisu číst nájemní smlouvy“

Navzdory úřadům a soudním sporům potírají v Praze 6 spádovou turistiku při zápisích do škol. Prověrování trvalého pobytu může mít dopady i na volby.

Jana Sobíšková
redaktorka
MF DNES

PRAHA Před třemi lety Praha 6 jako první v metropoli zahájila boj proti školovým turistům. Při zápisích do škol ověřuje, zda v dokumentech uvedený trvalý pobyt žáka odpovídá skutečnosti. Loni díky tomu poprvé po řadě let školy nemusely ze spádových žáků losovat, vešli se všichni. Metodiku teď přebírají další městské části, ale řeší ji také soud.

„To, že lidé deklarují jiné bydliště než to, kde skutečně bydlí, znamená, že platí peníze jinde, ale těží z benefitů na fiktivní adrese. Nikdo přitom nezjišťuje, jak to opravdu je,“ říká autorka nové metodiky a místostarostka pro školství Prahy 6 Mariana Čapková (Praha 6 sobě).

Zdá se, že jste odkryla nejhorší důsledky spádové turistiky. Především to, že města či radnice tím přicházejí o finance. Přesto váš postup vyvolal kontroverzi. S naší metodikou nesouhlasí magistrát ani ministerstvo školství, dokonce ani někteří místní rodiče.

Není to ale k dobru jejich dětí? Bez spádových turistů se vejdou do svých spádových škol.

Podle některých není řešení v restriktce, ale vyrovnání řešení škol, aby se nehlásili všichni jen na několik z nich. Jenže to je utopie. I když dáme všem stejné podmínky, bude vždy záležet na tom, jaký bude ředitel a jeho tým. Navíc školy mají různá zaměření, což z pozice rodiče a arbitra vzdělávání v Praze 6 vnímám jako skvělé, na druhou stranu je to přesně to, co provokuje rodiče, protože říkají: Co je nám po tom, že na Petřinách je sportovní škola, když jsme z Dědiny?

Nemají pravdu?

Kdybychom se odstříhli od jiných městských částí, má Praha 6 kapacit pro své děti dostatek. Ale když se k nám dostávají děti odjinud, tak to školy přestávají pobírat a chybí mezi nimi možnost fluktuace. Chtěla bych se počtem žáků dostat na tak hezká čísla, aby si každé dítě ze šestky mohlo vybrat, na jakou zdejší školu chce. Aby se mohl vyměnit sportovec z Petřin s waldorfem z Dědiny, protože jim to více sedí.

To rodičům nedává smysl?

Znepřehledňují to sociální sítě, lidé tam rádi zjednodušují. Z hezké myšlenky se zkratkami ze sítí stane negativní téma, které vůbec negativní není. Za tím je dobrá myšlenka, aby si děti mohly vybírat, ne aby primárně šly do své spádové školy.

Takže v rámci vaší městské části byste na spádovost netlačila?

Když dítě z Dejvic chce jít na Dědinu, je to stále šestkové dítě, rodiče tu žijí, není důvod nevyhovět, je-li tam místo. Lehká disproporce už vzniká při spádové turistice z jiné městské části, kdy dítě z Prahy 5 chodí na Prahu 6 a ta na ně doplácí takzvaný normativ na žáka. Ale kvůli čemu tu metodiku hlavně praktikujeme, jsou děti z jiných krajů. Peníze a možnosti krajů jsou úplně jiné. Středočeský kraj má výrazně jinou podporu od státu než Praha, která si všechno může zaplatit sama. Byť je smutné, že se to odehrává na úrovni dítěte, nevidím důvod, proč suplovat roli jiného kraje.

Ověřují školy bydliště dětí často?

Bývá to o tom, vysvětlit si, jak se to stalo, opravdu se někdo může přistěhovat před zápisem a pak není důvod ho diskriminovat z účasti ve škole. Spousta rodičů bere zápis do šK jako důležitou věc a nechce se jim uvádět školu v omyl, toho si velmi vážím. Takže často přijdou na rovinu říct, že se skutečně přehlásili k babičce, protože chtějí do téhle školy z toho a toho důvodu. Přiznají se sami, než to začne zjišťovat škola, která také není uzpůsobená k tomu, aby učitelky při zápisu četly nájemní smlouvy.

Vaši metodiku nyní řeší soud, jak to vzniklo?

Mariana Čapková Místostarostka pro oblast školství Prahy 6 bojuje proti účelovému přehlašování trvalých pobytů. Foto: archiv Mariany Čapkové

Bylo to v prvním roce, kdy jsme ji začali uplatňovat. Přihlásil se spádový turista, který měl pobyt méně než tři měsíce, takže nesplňoval kritéria pro přijetí a nepřijali jsme ho. Rodiče se odvolali k magistrátu, ten nám řekl, že si to kritérium vykládáme příliš detailně, že nevdá, že je tu méně než tři měsíce, a máme ho vzít. To jsme investovali hodně času a financí do právního procesu, abychom byli schopni si na základě jednoho případu vybojovat celorepublikovou úpravu všem navzdory.

Jak to dopadlo?

Už rok a půl čekáme na odpověď. Když to trvá tak dlouho, tak bych ráda věřila, že se soud vážně zabývá tím, jestli je institut trvalého pobytu vlastně v pořádku.

Praha 3 to letos zkouší jako vy. Jaký z toho máte pocit?

To mě samozřejmě těší, protože si myslím, že aplikují dobrý nápad, kvalitní práci Prahy 6. Jen mě trápí to nevyřešené právní pozadí, protože jsme investovali hodně času a financí do právního procesu, abychom byli schopni si na základě jednoho případu vybojovat celorepublikovou úpravu všem navzdory.

Proč myslíte, že úřadům ověřování údajů vadí?

Protože by to rozhodilo dosavadní systém fungování, což mimochodem možná není špatně, po deseti letech fungování by si zasloužil revizi. Teď bude ale hrozně důležité, aby se Praha 3, pokud v jejích škole dojde k odvolání, tomu věnovala. Pro

nás by byla hrozná prohra, kdyby to bez povšimnutí nechali profrčet magistrátem, soudem a nám by vlastně vznikl právní precedent. Jednoduše, oni by ten soudní spor mohli prohrát za nás.

Řešila jste to s nimi?

Praha 3 jsem poprosila, aby v případě, že se dostane do soudního sporu, obrátila na naše právní zastoupení. Protože náš kolega, který je spoluautorem metodiky, má několik kroků dopředu vytyčenou cestu, jak se soudy komunikovat a jak se obhajovat, takže někdo, kdo tolik kroků dopředu nevidí, může soudy hodně rychle prohrát a mohlo by být brzy po všem. A tahle šance na změnu konceptu trvalého pobytu, která v Praze 6 vzniká, bude zrušena v zárodku. Pokud nám dá soud za pravdu, že ověřováním trvalých adres nepostupujeme protiprávně, tak by to hodně změnilo školskou legislativu celorepublikově. A v to doufáme.

Jak vnímáte firmy, které pronajímají virtuální trvalý pobyt? Změnou adresy například nabízejí vyhnout se exekutorovi, dostat dítě do školy či mít právo volit na jiném místě, než kde skutečně přebývá.

Vnímám morální hledisko - napomáhání obcházení nějakých předpisů. Je samozřejmě snadné se domnívat, že soud v našem případě váhá. Protože ve chvíli, kdy dá za pravdu pro oblast školství, mohli by se ozvat političtí oponenti, kteří neuspěli v nějakém volebním okrsku, a říct, že tam byl skutečný turista. Je to věc, která by školu rozkolísala více oblastí. Už proto, že to trvá tak dlouho, si říkám, že to rozhodně není případ, který shodili během pěti minut ze stolu s tím, že na to Praha 6 nemá nárok, zamítáme.

Pokud vám za pravdu nedá?

Jsem odhodlaní pokračovat. Doufám, že existuje soudní instance, která rozhoduje na základě věci samotné, a ne jen z legislativy, která byla zpracována v dobré víře, ale nemyslela na všechny důsledky. Za spoustu let se našlo dost způsobů, jak ji obejít, a v případech zmíněných firem i zpeněžit. A to je třeba jasně říct a postavit se tomu.